

Drage kolegice, dragi kolegi.

Vroče poletje je za nami, pred nami topla in prijetna jesen. Tudi za Center je bilo poletje polno energije, sončne in delovne. Nobenega poležavanja na ležalnikih ali hlajenja ob bazenu, le skromen hostel ob lavorju in prijetno dišečih zeliščih, v njem pa samo delavna živa bitja. Pisanje, računanje, urejanje in načrtovanje se bo to jesen obrestovalo in z veseljem bomo delili z vami naše plodove.

Poleg novih izdaj psihodiagnostičnih pripomočkov se še posebno veselimo **novega prostora za testiranje**, ki mu delovno rečemo kar **TESTcenter**. Namenjen bo vsem, ki potrebujete ustrezen prostor za testiranje posameznikov ali skupin, na papirju, tablicah ali računalnikih, primeren bo tudi za ocenjevanje vedenja (assessment center). Ko bo pripravljen za uporabo in ogled, vas vse povabimo na otvoritev. Do takrat pa vam pošiljamo nekaj kratkih novičk.

Dušica in Marjetka

NOVI IZIDI do konca leta 2015

VPRAŠALNIK ZA OCENO OSEBNOSTI ZA MLADOSTNIKE (PAI-A), ki ga že dolgo napovedujemo, bo letos pripravljen za izid. Kot veste je PAI-A različica znanega kliničnega vprašalnika PAI, avtorja Lesliea C. Moreya. Namenjen je za ocenjevanje psihopatologije in bo nepogrešljiv pripomoček za klinične psihologe, ki se ukvarjajo z mladostniki z duševnimi motnjami in s težavami v prilagajanju. Sestavljen je iz enajstih kliničnih lestvic (*telesne pritožbe, anksioznost, motnje, povezane z anksioznostjo, depresivnost, manija, paranoidnost, shizofrenija, »borderline« poteze, antisocialne poteze, težave z alkoholom in drogami*), petih lestvic obravnave (*agresivnost, samomorilne misli, stres, pomanjkanje podpore, zavračanje obravnave*), dveh medosebnih lestvic (*toplina, dominantnost*) ter štirih lestvic veljavnosti (*nedoslednost pri odgovorih, redkost odgovorov, negativen in pozitiven vtis*).

O datumu predstavitve vas bomo pravočasno obvestili, prav tako o dvodnevnem usposabljanju, ki je za to psihodiagnostično sredstvo obvezno, saj sodi v kategorijo C.

DODATEK PRIROČNIKA PAI in nov LIST S PROFILOM, kjer so dodani **NOVI INDEKSI**. V ZDA so izdali nov priročnik (ne pa novega vprašalnika ali norm), ki so ga obogatili s podatki o novih indeksih: *indeks simuliranja, Rogersova diskriminativna funkcija, indeks obrambnega odgovarjanja, Cashelova diskriminativna funkcija, ocenjene vrednosti ALK in DRG, indeks tveganja za samomor, indeks tveganja za*

nasilje, indeks procesa zdravljenja ter kasnejše naključno odgovarjanje pri kratkih oblikah ALK in SAM. Skladno s tem so dopolnili profilni list in nekoliko spremenili tudi list s kritičnimi postavkami. Na usposabljanjih je predavateljica udeležence že učila o novih indeksih, nismo pa še imeli slovenskih norm zanje. Te smo zdaj izračunali in vse novosti zapisali v dodatku priročnika PAI. Oblikovali smo tudi nov profilni list.

Udeleženci usposabljanj PAI bodo lahko ob izdaji stare profilne liste brezplačno zamenjali za nove.

Imamo še nekaj prostih mest na usposabljanju, 10. in 11. septembra 2015! Vabljeni.

OSEBNOSTNI VPRAŠALNIK ZA POKLICNO RABO (BIP) je pripravljen za psihologe v organizacijah, saj se postavke nanašajo na vedenje na delovnem mestu. BIP je izvirno nemški vprašalnik, avtorjev R. Hossiepa in M. Paschena, pri priredbi pa smo se zgledovali tudi po angleški verziji. Vključuje 14 lestvic in lestvico *upravljanje vtisa*. Primarne lestvice so *delovna motivacija* (motiviranost za dosežke, za prevzem pobude in za vodenje), *poklicno vedenje* (vestnost, prožnost, aktivnost), *socialne kompetence* (socialna občutljivost, navezovanje stikov, sociabilnost, sodelovanje, asertivnost) in *psihološki ustroj* (čustvena trdnost, obremenljivost, samozaupanje). Pripravljeni so Vprašalnik za samooceno, Vprašalnik za oceno drugih ter dve knjižici: Nasveti za samoocenjevanje in Nasveti za ocenjevanje drugih. Pripravljamo tudi računalniško vrednotenje/izpolnjevanje.

Kolegica, ki BIP uporablja v Veliki Britaniji, poroča, da ga uspešno kombinira s testom pozornosti d2 (npr. v medicini dela).

O datumu predstavitve vas bomo pravočasno obvestili, prav tako o dvodnevnem usposabljanju.

VPRAŠALNIK O SOCIALNEM VEDEDNJU OTROK (SV-O), avtorjev P. J. LaFreiere in J. E. Dumas in slovenskih avtoric priredbe M. Zupančič., A. Gril in T. Kavčič, smo prvič izdali leta 2001, v lanskem letu pa smo preverili veljavnost norm in jih razširili še na prvošolčke. Zbrali smo podatke 729 otrok, starih **od dveh let in pol do sedmih let in pol**. Nov priročnik smo dopolnili z novimi rezultati slovenskih raziskav, novimi normami, ki smo jih ločili še po starosti (vrščevski in šolski otroci) in ob tem pripravili tudi nov vprašalnik s ključem in profilnim listom. Za tiste, ki vprašalnika še ne poznate: otroka ocenijo vzgojiteljice ali učiteljice, rezultati pa psihologu pomagajo spoznati otrokovo socialno kompetentnost, načine čustvenega izražanja in težave pri socialnem prilagajanju.

O datumu predstavitve in usposabljanja v novembru vas bomo pravočasno obvestili.

APLIKACIJA TESTrešuj je bogatejša za nove internetne teste: PIE, EPQ-R in VUN. Tudi te vprašalnike lahko vaši udeleženci izpolnjujejo neposredno preko računalnika in varne spletne povezave (najboljše je tako, da ste zraven, tj. izvedete nadzorovano testiranje). Lahko pa to internetno obliko uporabite le za vrednotenje izpolnjenih vprašalnikov na papirju. V tem primeru za vrednotenje potrebujete le nekaj minut. Uporaba je enostavna, prvič vas lahko vodimo preko telefona, damo pa vam tudi pisna navodila.

Pripravljamo tudi elektronsko obliko vprašalnikov VMR-OM in PAI, skupaj z novimi izidi SV-O, PAI-A in BIP pa bo na voljo tudi elektronska izvedba.

Začeli smo s pripravo **elektronskega vrednotenja** za nekatere teste. Ledino orjemo s testom d2, za katerega pripravljamo aplikacijo, ki bo nadomestila uporabo lista za vrednotenje. Psiholog bo vnesel surove podatke (vsote) s testnega lista in takoj dobil vse ostale izračune (CŠ-N, N%, MK) ter norme glede na starost osebe. Obvestimo vas, ko bo pripravljena za uporabo.

NOVE STANDARDIZACIJE

TESTATORJI VABLJENI K SODELOVANJU!

SISTEM ZA OCENJEVANJE PRILAGODITVENEGA VEDENJA - ABAS-3. Uskladili smo prevode neodvisnih prevajalcev za tri vprašalnike: **za starše za otroke, stare od 0 do 5 let, za vzgojitelje za otroke, stare od 2 do 5 let ter za odrasle, stare od 16 do 89 let.** V kratkem bomo imeli vzvratni prevod in če nam priredbo potrdi tudi soavtorica dr. Patti Harrison, bomo začeli s standardizacijo. Med tem bomo pripravili tudi vprašalnik za učitelje oz. starše, ki ocenjujejo otroke, stare od 5 do 21 let. Za vsak vprašalnik načrtujemo zbrati okrog 1000 podatkov, ker so norme ločene pri najmlajših tudi le po tri mesece starosti. Testatorji tokrat ne bodo v standardni vlogi. Njihova naloga bo, da motivirajo udeležence za sodelovanje, jim razložijo namen in način izpolnjevanja vprašalnika ter ga popolno izpolnjenega vrnejo na Center.

Druga izdaja BENDER-GESTALT II – začenjamo zbirati podatke za norme. Za ta namen bomo testirali posameznike od 4. do 85. leta starosti. Testiranje bo individualno, vzorec pa bo izbran po starosti, spolu, izobrazbi in geografskem področju. Testiranje traja okrog 30 minut. Psihologe bomo za izvedbo tega testa primerno usposobili. K sodelovanju vabimo psihologe v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, pa tudi druge, ki bi imeli priložnost testirati osebe za normativni vzorec. Načrtujemo, da bomo podatke zbirali vsaj pol leta.

NOVI PROJEKTI

TEST POZITIVNOSTI (ang. *Positivity Test - PT*) – podpisali smo pogodbo z italijansko založbo Hogrefe Editore. Avtorji vprašalnika so Gian Vittorio Caprara, Guido Alessandri in Patrizia Steca. Vprašalnik meri tri specifične dimenzije pozitivnosti (*odnos do sebe, usmerjenost v prihodnost, odnos do drugih*), splošno mero pozitivnosti, vsebuje pa tudi dve lestvici lažnivosti (*egoistični in moralistični bias*). Namenjen je odraslim osebam, uporabljajo pa ga psihologi v organizacijah, zdravstvu, svetovanju, ... Imamo že prve pilotne podatke o slovenski priredbi, za kar se moramo zahvaliti ljubljanskim študentom psihologije, ki so vprašalnik izpolnjevali.

VPRAŠALNIK O OTROKOVI PREDELAVI SENZORNIH DRAŽLJAJEV (delovni naslov) – avtorici mag. Nevenka Gričar in Andreja Kovačič, delovni terapevтки s specialnimi znanji s področja senzorne integracije, pripravljata dve obliki tega vprašalnika: eno za predšolske otroke, stare od 4 do 5 let in eno za šolske otroke, stare od 6 do 10 let. Vprašalnik je pripravljen za prvo pilotno študijo in ekspertno evalvacijo. Uporabljali ga bodo delovni terapevტი in ostali strokovnjaki, ki se pri svojem delu srečujejo z otroci s težavami na področju senzorne integracije. Vprašalnik izpolnijo starši. Sestavljen je iz petih področij: *ravnotežje, zavedanje telesa, ideje in načrtovanje gibanja, dotik, sluh, vid ter vonj in okus.*

SNAP – NOVA RAZŠIRJENA VERZIJA

Vedenje. Pričeli smo s prevodom/priredbo dveh dodatnih vprašalnikov, s katerima učitelji in starši opisujejo vedenje otrok, v smislu čustvenih, socialnih in vedenjskih težav. Rezultat so informacije o *odnosu otroka do samega sebe* (anksioznost, izražanje jeze navzven ali navznoter, žalost), *otrokovem odnosu z vrstniki* (pomanjkanje prijateljev, instrumentalna agresivnost, iskanje pozornosti pri vrstnikih, vedenje, s katerim

prizadene vrstnike), *odnos z odraslimi* (iskanje pozornosti pri odraslih, kljubovanje, odvisnost, vedenje, s katerim prizadene odrasle), *otrokovo vedenje doma* (odnos do sebe, odnosi z drugimi otroci ali mladimi osebami, odnosi z odraslimi).

Profil ocene posebnih potreb. Prav tako smo pričeli s prevodom/priredbo nove oblike SNAPa kot ga že poznamo v Sloveniji. Pri tem so preizkusi ostali popolnoma enaki, nekaj sprememb pa so avtorji uvedli v vprašalnikih in pri organizaciji področij težav, ki so sedaj razdeljene na področja in podpodročja. Delno so prenovljeni in dodani tudi nasveti za delo z učencem (izpisi iz programa-profila SNAP).

V kolikor ste morda pri SNAPu, ki ga uporabljate, naleteli na kaj, kar bi bilo po vašem mnenju potrebno izboljšati, vas vabimo, da nam sporočite vaše predloge.

VERJETNO VAS ZANIMA, KAKO DALEČ SMO Z DRUGIMI PROJEKTI:

Wechslerjeva lestvica inteligentnosti za odrasle (WAIS-IV)

Zaključujemo s testiranjem; še letos nameravamo v ZDA poslali prve rezultati, potem pa moramo počakati na potrditev vzorca, da bomo lahko nadaljevali z izračuni norm.

Vprašalnik o motnjah hranjenja (EDI-3)

Urejamo priročnika: prvi je namenjen uporabnikom **dolge oblike vprašalnika**, ki jim pomaga pri konceptualizaciji in načrtovanju zdravljenja oseb s potrjeno ali predvideno motnjo hranjenja; drugi je namenjen tudi šolskim svetovalnim delavcem ali trenerjem pri uporabi **krajše, presejalne oblike vprašalnika**, ki da oceno tveganja za motnje hranjenja.

Freiburški osebnostni vprašalnik (FPI-R)

Narediti moramo še nekaj izračunov in urediti priročnik.

Vprašalnik integritete (VI)

Čakamo na dovoljenje za izvedbo veljavnostne študije v enem do slovenskih podjetij.

Lestvice stresa (EAE)

Smo v fazi statističnih obdelav standardizacijskih podatkov.

OTVORITEV TESTcentra (predvidoma v novembru 2015)

Po najvišjih standardih nadzora (t. i. »supervised« in »managed mode« – glejte International Test Commission: International Guidelines on Computer-Based and Internet Delivered Testing; www.intestcom.org) opremljamo prostor, namenjen **psihološkemu testiranju pod nadzorom in ocenjevalnemu centru**.

Najeli boste lahko prostor za:

- ✓ izvedbo **ocenjevanja vedenja**,
- ✓ izvedbo **testiranja s testi papir-svinčnik ali tablicami**,
- ✓ izvedbo **internetnega testiranja pod nadzorom**,
- ✓ **individualno testiranje ali pogovor**.

Ob tem bomo ponujali tudi storitve, ki sodijo zraven, npr.:

- ✓ izkušen in usposobljen psiholog vam lahko **izvede testiranje in/ali vrednotenje in/ali interpretacijo**,
- ✓ **nadziramo internetno testiranje** oseb (z vašimi ali našimi testi) na naših računalnikih,
- ✓ **izposodite** si lahko nekatere **teste, tablice**,
- ✓ **arhiviramo psihološke dosjeje** v ognjevarni omari ipd.

Prostor bo primeren tudi za **usposabljanja, delavnice ali manjše terapevtske skupine**.

NAPOVEDUJEMO USPOSABLJANJA (točne datume vam še sporočimo)

VPRAŠALNIK ZA OCENO OSEBNOSTI (PAI)

10. in 11. september 2015
(naslednji termin bo jeseni 2016)

KRATEK TORRANCEOV TEST USTVARJALNOSTI
ZA ODRASLE (ATTA)

22. oktober 2015

VPRAŠALNIK O SOCIALNEM VEDENJU OTROK (SV-O)

november 2015

VPRAŠALNIK ZA OCENO OSEBNOSTI ZA MLADOSTNIKE (PAI-A)

januar 2016

OSEBNOSTNI VPRAŠALNIK ZA POKLICNO RABO (BIP)

marec 2016

WECHSLERJEVA LESTVICA INTELIGENTNOSTI
ZA PREDŠOLSKE OTROKE (WPPSI-III)

junij 2016

Sporočite nam, kam vam pošljemo vabilo.

Vaše zanimanje za katero koli usposabljanje nam lahko sporočite tudi preko naše spletne strani

<http://www.center-pds.si/Usposabljanja/Predprijave.aspx>.

Vsi, ki bi bili pripravljeni sodelovati z nami kot predavatelji za usposabljanje kolegov o naših testih in vprašalnikih in imate z njimi bogate izkušnje ter znanje o teoretičnih izhodiščih, prisrčno vabljeni.